

Lauaxeta

ASARRE-ALDIJA

Fitxategi hau “liburu-e” bildumako alea da,
liburu elektronikoen irakurgailurako prestatua.

Liburu gehiago eskuratzeko:

<http://armiarma.com/liburu-e>

Iturria: *Antzerkia*, Lauaxeta (Jon Kortazarren edizioa).
Euskal Editoreen Elkarte, 1990

<http://klasikoak.armiarma.com/>

Egileari buruzko informazioa:

<http://zubitegia.armiarma.com/egileak/00221.htm>

ASARRE-ALDIJA

(atal bakarreko antzerkia)

Libe, gaztea oraindik, edertasun uts soina. Bordalde-jauna ixan zan zaldun baten alarguna.

Ibon, berrogei urtetan dabillan, landetxe zabalena jabea.

Iker, ogipeko zarra. Koldarra atan bere.

LENENGO AGERRALDIA

(Liberen landetxeko aretuan jazokun onek bere giarra edatu daroa. Emakumea yanzki baltzez yantzita dago, senarra ixan yakonaren erretratuari begira. Atetik berba-egiten dautso morroiak).

IKER: Andere ori! Iltiari zagokijoz. Geyegija beti ixaten ei da txarra. Udabarria bekuzu: pozaren-poza aldean darabille yenteak, eta

oyanak-barna ibilli dabiltz. Praille-etxea bailitzan, zeure etxean esita, aretoari zagokioz. Batek badaki zenbat aldi igarodan, at-urten bage bizi zarala!

LIBE: Eta bizitza oneik irauten daustan artean eztot urtengo! Zetarako? Bizitzeak betiko agurra egin daust. A, illobian datzan ezkerro, neronen burua lau orma onein barruan esi bear dot. Biok illik gagoz.

IKER: Olakorik esateko bere! Etxejauna il bazan Goikoaren naiari zagoz. Negarrik lar egin dozu; egun orok-barna malko-dariola egoitea ezyatzu eder. Gaztea baita, bizitza oraindik azi-barri dozu. Bidezkoa ezta orrelan noberen burua il-egitea. Bestaldeko lagun guztiak bere aitzu egin dozuz. Etxe onek espetxea dirudi... Egunik gitxi-igaro, gudariak erri onetara etorri dirala. Buruzagi gazte ta lerdanak euren artean badira ba... Yantzaketak egiten dabez. Bitartean zaran eder eta liraina izanik or zagoz... Edertasuna zeruko lorea da, ta alperrik ezta galdu bear. Joanak joan ziran. Urteak

agur egingo dautzuen orduan, buruzagiei atsegin izan-gura arren, belutxu leitike... .

LIBE: (Asarrez) Ixilik zagoz! Olakorik esaten badaustazu barriro... Senarra il yatan egun aretatik barna, bizitzea naskagarria yat. Yanzki baltz oneik eztodazala kenduko, zin egin dot, bai? eta mundutik at biziko naz. Dantzuzu? Aren gomuteari loturik iraungo dot. Egia esateko, sarritan gogorra zan niretzako, baita ankerra bere!; beste emakume batzuekin atsipetuten ninduan; neu baita beti izango nako leiala... Beste mundutik ikusiko dau emaztea izan yakon onek, ondo zainduten dautsola izen onaren dedua...

IKER: Orretarako urruntxu dagonentz irudituten yat... Andere ori! zeure baimenaz esango dautsut; buruko zorakeriak izaten dira olako gauzak. Negar eta zotinak barik, itunari josita egon bage, eguzki ederra artzera zoaz. "Tobi" zaldia zalpurdian ipini dagiela aginduten noa...

LIBE: Au da lorra! Ene Jaungoikua! (Negar-dagi).

IKER: Emakume orrek! zer dozu?

LIBE: Tobi ain maite eban ba-ta... Zaldirik kutunena yakon. Eta zelan erabilten eban zelai-zear! Gomutan al daukozu? "Tobi" gaxoa! galtsu geiago emoteko agindu egizu... (*Ateko-txilin otsa entzuten da*) Ene bada! Nor izan daiteke? Sarri esan darost iñor eztodala ikusi gura.

IKER: Ezaunen ganean nago. (*Doa*).

LIBE:(*Erretratuari begira*) Ikusiko dozu, ene Nikola neurea, zelan maite izaten dakidan, baita eginak aiztuten bere... Neure maitasun au ezta amaituko bizitzako arnasea galdu arte, bihotza igitu eziñik lotzen danean baño. (*Malkoak-barna barre egiten dau*) Lotzarik eztaukozu oker orrek? Alako orrek? Leial natzula, lau orma artean nago, zeu atsipelaria zintzan arren... Astirik askotan bakarrik neu itxita joaten zintzan... Lotxabako, lotxabako ori!

IKER: (*Artega dator*) Anderea, zutzaz zaldun batek itaunduten dau...

LIBE: Iñor eztodala ikusi gura ez ete dautzut esan ala?

IKER: Belarriak gorduta daukozanentz nago. Bearezko-arloa ei dakarba...

LIBE: Ez-tot i-nor-i-ku-si-gu-ra!

IKER: Gizona ezeze aberea dirudi ostera. Eneuanean jo! Jatoki jabe egin da.

LIBE: Ene Jaungoikua! olako lotsabakorik! Datorrela. (*Iker doa*) Zer gura ete dau gizon orrek? Zegaitik bake au naaztuten dau? (*Zotinka*) Lekaimetxe batera joan bearko naz... (*Oldozkor*) Bai, lekaimetxe batera...

BIGARREN AGERRALDIA

IBON: (*Ikerreri sartzean*) Gatz-bako ori! Astokillo ori! Itz bat esaten badot, belarriak aterako audaz! Etxekalte barrabasa! (*Libeganuntz zuzentzen da*) Nor nazan azaldutea atsegin yat, emakume ori. Goikouriataldetar Ibon, lenago gudari izana, orain ostera lugintzan dinarduena. Garrantsizko arazo batek zeugana ekarri nakar.

LIBE: (*Eskurik luzatu bage*) Zetan lagundu neuskizu?

IBON: Anei ta berreun laurleko zor izan eustezan zeure senarra izan zanak. Aren laguna iza-teak karu urten eustan. Ingirik badaukot gauzak garbi egiteko. Biar txindi-etxe baten zorrak ordaindu bear dodazan ezke-ro, arren eskatuten dautsut laurleko orreik emon dagiztazuzala.

LIBE: Anei ta berreun laurleko? Nire senarra izan zanak zegaitik zor izan eutsuzan txindi orreik ba?

IBON: Galtsua erosten eustan.

LIBE: (*Zotinka Iker-eri dirautso*) Tobiri galtsu geiago emotea ez aiztu. (*Iboneri*) Senarra izan yatan arek zor baeutsun, ordaina atze-mango dozu. Gaur osteria ezin emon al izango dautsut eta asketsi, arren. Etzi datorren ezkeru uri onetara, neure txindizaiña, aginduan ganera ordainduko dautsu ziur-ziur. Gaur ezin dagiket. Ganera, gaur dira sasi illebeta neure senar ona il zala eta umore txarrean nago.

IBON: Neuk bere eztaukot on-ona ba. Biar ordaindu ezik etxea kenduten dauste. Ondatuko nabe, ulertuten dozu ala ez?

LIBE: Etzi artuko dozu zeure txindia.

IBON: Etzi ez, gaur bear dot.

LIBE: Gaur ezin ordaindu nagike.

IBON: Etzirarte nik bere ezin itxadon nagike ba!

LIBE: Baña eztiñautzut txindirik eztaukodala?

IBON: Orduan eztaustazu ordaindu gura, ezta?

LIBE: Ez.

IBON: Azkenengo itza dozu?

LIBE: Bai, azken itza auxe.

IBON: Bein da betiko?

LIBE: Bein da betiko.

IBON: Ederto dago. (*Sorbaldeari eragiñez*) Eta gero ikeratu egiten dira kirio biziagiak eukiten doguzala-ta! Arrano-pola! Kiriotsu ezeze zoratuta lotuteko bere naiko da au! Txindi billa nabil egun bi oneitan, jo ona ta jo ara. Goitik bera, betik gora, baña alperrik. Zor dausten an atea jo dodaz, baña, bai zera! Nekaturik banabil, gozez, deabruak eroateko gai enazala. Eldu naz ona amaikatxu kilometrorik egin ostean, neurea dana eskatuten atan bere, eta ordaindu bearrean umore txarrean dagoala ez diñaust? bailartxu ete dan nago.

LIBE: Esan dautzut etzi etorriko dala neure txindizaiña...

IBON: Baña nogaz ulertu bear naz ni; zeugaz edo zeure txindizañagaz? Ze demoniñotarako bear dot nik zeure txinditzaiñik?

LIBE: Zaldun orrek, asketsi. Ni enago olako berba egiteari oituta. Eztot orrelakorik entzun iñoiz. Eztot zeure arnasarik bere sentidu gura. (*Doa*).

IBON: Bai polita; Deabruak eroan begiz olako emakumeak, eta euren umorea! Saspi illabete ei dira senarra il yakola. Eta niri zer? Txindi etxeari ordaindu bear dautset edo ez? Ene emakume liraiña! Iñoren burlerik ezin jasan nagike. Adarra joterik ez niri. Senarra il bayatzu, or konpon. Umore txarrean zagoz, umore emeslarian, baña niri eztauzt ardurarik. Zer gura ete dozu egin dagidan? Zor dautsedanakandik egazkari baten sartuta iges egitea? Orma baten aurka neure burua ilko ete dot? Errekara jaurtiko naz edo ez? Ez, anderea ez. Samaraño nago! Eldu naz zor dausten baten etxera ta lentxuago urtenik ei dabil. Beste

bategana noa eta lastotegian ostenduta dago. Bostkarrena moskor andiak ankar bera darabil. Eta alarguntxu au ostera umore txarrean ei dago. Bai... bai... eta batek bere eztauste ordaindu gura. Ezta... ezta niri iñok eztaust adarrrik joten! Maki-lleagaz atara bearko nabe emetik. Bur... asarreak itoten nau. Burukoak emongo ete daust! (*Atetik sarateka*) Mutil!

IKER: (*Bildurrez sartzen da*) Zer aginduten dau jaunak?

IBON: Baso bete ur ekarrik edo oba dok sagardoa. Eta arin kaiku orrek! (*Iker at doa*) Baña zelako oldozkera. Etxea ondatuko yat, burutik eginik nago eta emakume liraiñ onek umore txarrean dagoelako txindi gauzari aditu ezin ei daust. Andren oldozketa!

Jaungoikuak izkera emon ba eutsen sikan bere! Orduan zer edo zer ulertuko geuntsen.

Alargun au begientzako ezta gauza txarra... polita da, liraiña, samurra, baña berba egiten asten danean... Itz egiten dabenean

arin iges egiteko azkurea sortuten yat. Orrexegaitik andreen ondolik urrun ibiltzen beti izan da neure atsegina. Gurago dot dinamitazko upel baten ganean jezartea. Burutik atara nau emakume lirain onek. Txerrenaren emakume barrabasa. Urrundik ikusten badodaz bere, gexorik geratuten naz.

IKER: (*Basu bete uregaz*) Anderea ez dago ondo eta ikeraldirik ezyako atsegin.

IBON: Zeer? Astokillo ori! Ardura andirik ez daust orregaitik. Azkenengo ordaiña artu arte enaz emendik joango. Ementxe egongo naz, egunetan, illetan, urteetan bearbada. Adarra joterik niri ez. Niri yanzki baltzakaz, sispuruakaz eta malkoakaz? Ezta... Ezta.

(*Leiorantza elduta sarataka*) Anton, zaldiak askatu egizak. Luzaro egon bear yoaguk emen eta. Oiuia emon egiek len bai len, eta ez gitxikan. (*Areto erdian paraten da*) Ondo enago. Gau guztian lorik egin barik nago ta andratxu onek odoldu nau. Ardo kopatxo batek osatuko al nau... (*Otska*) Mutil!

IKER: Zer aginduten dau jaunak?

IBON: Ardao kopatxo bat ekark. (*Iker doa*) Ene bada, nekaturik nago! (*Ispillura*) Eta lerdena naz gero! Autsez beterik, oskiak basaz loituta, aurpegia ostera, garbi baño loiago dodala, galtauz beterik buruko uleak dodazala, ederto etorri naz. Alargun orreri lapurra nazala irudituko yakon. Areto baten olan agertzea, ez da asikera ona izango, baña tira... Ezkongai eran enaz etorri, zorrak kobratzera baño. Neugaitik edozer nazala uste badau bere, eztaust ardura andirik. Or konpon Mari Anton.

IKER: (*Eltzen da*) Olakorik artzeko ez daukola eskubiderik esan gura dautsat, iñoren etxean dagolako...

IBON: Zer? Zer?

IKER: Ezerez... esan gura izan dot...

IBON: Astotxar orrek berba egiteko adorea daukok? Agoa zabalduten badok neuk... (*Ikerrek arin urteten dau*) Agure zar lotsabakoa. Granujea! Bestelako astoa da orixe! Neuri berba egiten bildur barik paraten ezta ba? Gorrotoak itoten nau. Aurrean jarten danari burua birrinduko dautsot! (*Eda-*

ten dau eta ots dagi) Mutil, beste kopatxo bat.

IRUGARREN AGERRALDIA

LIBE: Zaldun ori, neure bakartasun onetan aldi asko igaro dodaz berbarik entzuten enebala, eta ezin jasan nagike orrelako saratarik. Arren, eskatuten dautsut ez dagizula otsik egin eta alargun baten oñazea ontsat artu daizula.

IBON: Ordaindu egiztazu zorra, eta laster nago txaidean.

LIBE: Esan dautzut len bere; orain ezin ordaindu naikizula. Etzirarte itxadon.

IBON: Baita neuk bere esan dautsut: Gaur biar dodala txindia, ez barriz etzi. Gaur ordainduten ezpadaustazu, neure burua il bearko dot. Zu poztuko zeintikez oiz, baña neuri atsegin andirik eztaust emoten. Ez arrano-tan!

LIBE: Baña dirurik ezpadaukot zer gura dozu dagidan be? Buru gogorra zara!

IBON: Orduan gaur eztaustazu ordainduten, ezta?

LIBE: Ezin nagike.

IBON: Ederto. Emetik enaz jeikiko ordaiña emoten eztaustezun artean. (*Jezarten da patxada ederrean*) Etzirarte eztaustazu ordainduten ezta? ementxe jezarrita eukiko nozu etzirarte. Ondo nago. (*Asarre altzaten da*) Esan egiztazu: Bankuari ordaindu bear dautset edo ez?

IBON: Jauna ez bai saratarik egin. Gorta batean bere etzagoz eta!

IBON: Bankuetzaz berba egiten dautset eta berak ostera gortea dakar arira. Emakumeen oldozkera zer da gero!

LIBE: Ez ete dakizu emakumeakin berba dagizula edo?

IBON: Zer jakin bear dot! Gauza gatxa da benetan. Gurago nuke kañoi baten agoan egoan bai? emakumeen artean baño.

LIBE: Lotsabakoa zara gero! Azikera oneko gizon batek onela eleuke berba egingo.

IBON: Ze barrabas! Zelan berba egingo dautsuba? Zezeka, pantzeraz? (*Asarrez berba egi-*

ten asten da) Madame, je vous prie... permettez moi... avec le plus gran respect... Oso atsegin yat ene emakume ori, zorra eztaustazulako ordaindu gura. Asketsi min egin badautsut... Egun garbi ta ederra ezta, ene andra eder ori? Yanzki baltzak erara yatortzuz. Liraiña zara zu benetan... (*Burleka antzean agur egiten dautso*) Onela berba egin bearko dautsut ezta?

LIBE: Papaukeri ta astakeria!

IBON: Kontzo! (*Berak egin daben legez*) Papaukeri ta astakeria. Il nozu ba! Zer egingo ete dot orain? (*Beste era batera*) Ezagoz ondo, emakumeakin berba egiten eztakidala uste badozu. Zuk artatxoriak baño nik emakume geiago ikusi dodaz. Andrak dirala-ta iru bidar neure burua sartu dot erritan ebiltzazenen artean. Amabi emakume bertan bera itxi nebazan eta beste bederatzik neu itxi ninduen. Goiko Jaunari eskerrak, andrak zer diran badakit. Bai emakume ori! Neu bere antzina biotzbera nintzan, maitalaria, biguna, zotin egiten neban eta illargiari adi gau luzean egoten nintzan. Maita-

sunari nengoala neurtitzak esaten neutsezan, amalauko ederto landuak egiten nebazan. Sarri biotzetik berba negian. Emakume guztiak eraulgiten neba[za]n. Geiagotan astoan antzean eztot ibilli gura. Agur! geiagotan enaz jausiko esku samurrak egiten dabezan sare gogorretan. Begitxu baltzak, espantxu gorriak, izketa samurrak, illargiari agur samurrak, niretzako gauza atsegingarriak baziran bere gaur ezer eztabe balio... Emen dagozanak ezta-
kit, baña beste guztiak, aldakorrak, guzur-
tiak, irainlariak, arroak, zoroak, ziztriñak,
okerrak, eurokoiak, atsipekorrak eta laban-
nak dira. Euren oldozkera aldatz bera doa. Burua zelakoa daben ikusteko artatxori bateri aditutea neiko da. Artatxori batek buru geiago dauko gonadun pilosopa batek baño. Kanpotik guztiak zarie gauza ikusgarriak. Yanzkiak, lanoak, pitxiak eta abar, baña gogora aditu daigun eta agur! kokodrilo batek gogo ohea dauko. (*Aurkiari oratuten yako*) Eta ganera geien minduten nau, maitatuteko gai zariela uste zebek

izatea. Onak eta samurak zariela uste dozue...

LIBE: Jauna, mesedez alde egizu emetik...

IBON: Ez, amaitu artean eztoz urten gura. Zeure antzekoen erruz asko jasan izan dot eta barrero bere esan bear dot emakumeak eztirala maitatuteko gai. Maitasuna dala esaten dabena, ezta gizonak atsipetuteko sarea baño. Gizonak benetan lan egiten daberen artean ogia irapazteko, emakumeak negar-enpuluak ixuriten dabenez ispillu aurrean. Atsipetuten gabez eta barre atzetik egiten dabe pozik. Esan egidazu mesedez emakume orrek, andra on, leial, iraunkor, apal, maitekor bat ezagutu ete dozun. Ez, ez eta ez. Zurrak eta motzak izaten dira soil soilik leial on eta samurak, baño beste biderik eztaukielako. Andra on bat baño lenago aurkituko geunke adardun katu bat edo sei ankadun idia.

LIBE: Eta gizonak iraunkorak dirala esango zeunke?

IBON: Bai orixe! Eta barriz diñotsut, baietz!

LIBE: Gizonak! Maitasunean iraunkorrek dirala, esatea bere. Ja, jai! Ori ganorabakokeria! Gizonetan onena, neure senarra zana. Nik biotzez maite neban, samurtasun larrez. Neure gaztaroa, ogasuna eta bizitza emon neutsezan. Bera zan niretzako Goiko Jauna eta agortuten neban itzalez... Eta berak oster... gizon onena zan arek... sarri atsi-petuten nindudan. Il dan ostean bere ingi artean emakume askoren idazkiak aurkitu dodaz. Aste luzeetan bakarrik itxiten ninduan eta neure aurrean beste batzuri maitasuna opalduten eutsen, eurekaz barreka ete olgetan etxeko ogasunak txauturik. Eta gauza oneik gora-bera maite neban eta leiala, izan nintzaion. Orduan ez bakarrik; ilita ostean bere leiala naiako. Lau orma onein artean sartu naz eta bizitza guztian egongo naz yanzki baltzak kendu bank.

IBON: (*Barre biguna espanetatik kendu barik*) Ezaitez nigana etorri yanzki baltzen kontuakaz. Atzamarrak mizkatuten nagoala uste ete dozu ala? Badakit zegaitik zagozan lau orma artean eta baltzik yantzita;

Genza entzungarria eta olerkarienezako emakume goragarria izateko. Gudaritxu batek edo ulezapaztodun olerkari batek leio aspitik igarotean esango dau: Emen bizi da emakume liraiñ bat, bizitzan espetxetu eta. Baña nik ondo ezagututen dodaz olako gauzatxuak...

LIBE: (*Asarre*) Olako gauzak zelan diñostazuz gero?

IBON: Bai anderea. Bizirik zagozala espetxean sartu zara, baña etzara aitzu, aurpegiko autsak ipinteagaz eta dotore yantziteko zapiakaz.

LIBE: Geldi or! Olan itz egiteko baimenik eztaukozu.

IBON: Niri ez olako otsik gero! Edo zeure morroia nazala uste dozu! Gura dodana esateko azke jaio naz. Enaz emakumea, guzurra parraparra agoan erabilteko eta saratarik ez egistazu egin.

LIBE: Sarata egiten dabena zeu zara, zeu. Emetik utikan!

IBON: Ordaindu egistazu zorra, bai? eta laster naz kanpoan.

LIBE: Eztautzut ordainduko!

IBON: Eztaustazula ordainduko? Bai zera!

LIBE: Lauko bat bere ez! Entzuten ete dozu? Urte bete barruan artuko dozu zeure dirua, ez beluago eta ez lenago. Utikan neure etxetik!

IBON: Andere ori, enaz zeure senarra, ezta zeure ezkongai bere, ta saratarik ez egistazu egin (*Jezarriten da*) Saratarik etzat atsegin.

LIBE: (*Asarre bizian*) Jezarri egiten al zara?

IBON: Bai, emakume polit ori.

LIBE: Mesedez urten egizu emetik.

IBON: Neure dirua ekarri.

LIBE: Eztot itzik egin gura olako morroi lotsabakoakin. Bazoaz? bazoaz?

IBON: Ez!

LIBE: Ezetz?

IBON: Ez!!!

LIBE: Ederto! (*Tinbrea joten dau. Iker dator*) Iker, lagundu egiozu jaun oneri ateraño.

IKER: (*Ibonen ondora doa*) Jauna, mesedez.... Andereak aginduten dau...

IBON: (*Jeikiten da*) Ixilik ago alper andi ori! Aurpegia kenduko aut! Zati-zati egin bear aut, alako ori!

IKER: (*Bildurrez atzerantza egiten dau*) Koldobika!

IBON: Eztago iñor bere etxean. Berretxikoak atzitzen guztiak dabiltz goiko oyanean eta...

LIBE: Kanpora!!!

IBON: Fintxuagoa ez zara izango? Yanzki baltz asko ta labankeri gitxi daukazu zuk!

LIBE: (*Ukubillak sarratu eta ostikoka asarre*) Lotsabako bat zara, abere bat eta artza bat!

IBON: Zeer? Zer diñozu?

LIBE: Abere bat, artza bat zarala, diyot!

IBON: Asketsi baña... orrelan irainduteko baime-nik eztozu.

LIBE: Eta atzalbenak eskatuten daustazuz? Uste al dozu bildur natzula edo? Ez zagoz bide onean ez. Alkar iltera goazan!

IKER: Ene Jaungoikoa, au bildurra, au!

IBON: Goazan ba!

LIBE: Bildurtuko nozula uste ete dozu, indartsua zaralako ala? Idien samea daukozu baña eztautzut bildurrik. Abere ori! artza ori!

IBON: Tira alkar iltera goazan. Iñori ezin itxi neikio neure burua irainduten naiz emakumerik lirainena izan.

LIBE: Artza! Artza! Artza!!!

IBON: Etzagoz artezean gizonak bakarrik irainen aldez erantzun bear dabela uste badozu. Emakumeak gizonak beste izan gura daben ezkerro, eginkizun bardinak daukez. Alkar iltera!

LIBE: Alkarren arteko burrukea gura badozu, ondo dago.

IBON: Beingoan.

LIBE: Bai, oraintxe. Pistola bi itxi eustazan senarrak. (*Atetik urtetean atzera sartzen*) Zelako pozagaz sartuko dautzudazan tiro bi buru aundi orretan!!! Deabruak eroan zagi-zala!

IKER: (*Belaunbiko*) Jauna, erruki zakiguz! Emakume baita... pistolakaz zer egingo dau?

IBON: (*Ari entzun barik*) Auxe baidala emakumeen egiazko azkatasuna! Il gura dot, one-

lan asteko bein emakumeen azkatasun ori.
(*Ixillik*) Baña zelako emakume ederra da
berau gero! (*Liberen antzera berba eginik*)
Zelako pozagaz sartuko dautzudazan tiro
bi buru aundi orretan! Deabruak eroan
zagizala! Ikusgarria da andra au! Eta ze
gorri geratuten dan, begi biak sua jaurtiten
dabela. Eta alkar iltea ontzat artzen dau.
Egiz diyot, neure bizitza guztian eztot ola-
korik ikusi!

IKER: Jauna, arren, zoaz emetik! Goikoari bizitza
guztian otoi egingo dautsot zeure alde.

IBON: (*Aditu bere egin bage*) Barrabana. Zelako
andratxua dan! Egiazko andrea eta ez usai-
nez eta autsez beterik dagoan kirio txor-
tea! Sua ta txingarra! Tamala izango leiti-
ke ori iltea!

IKER: (*Negarrez*) Jauna, arren eskatuten dau-
tsut...

IBON: Bai, atsegin yat emakume au. Zorra bere
parkatuko neuskio... Emakume gelgarria
da, arranodala!!!

LAUGARREN AGERRALDIA

LIBE: (*Pistola biaz*) Emen dagoz pistolak. Baña alkarreri su egin baño len, zelan erabilli bear diran erakutsi egiztazu. Nik eztot iñoiz pistolarik eskuetan erabilli, bai? eta jakin gura neuke.

IKER: Jesus, Andra Maria eta Santu guztiak!!! Egiz alkar iltera doaz! Yentea billa noian arin...

IBON: (*Pistoleari begira*) Ara... era askotako pistolak dagoz gizonak ilteko. Emakumentzat osteraz eztaikit ba... Alkarren aurka egitekoak iru tirokoak dira. Ederrak! Ogei ogerleko balio dabez. Pistolea onelantxe artu bear da eskuetan. (*Aparte*) Orreik begiak! Ene bada, zelako begiak! Suzko dirudi ta suar aundia piztuko leuke biotzean...

LIBE: Olan? (*Pistolea eskuetan atzemanik*).

IBON: Bai... olantxe. Gero onelan egiten da... besoak luzatu apur bat eta.... Apuntau ondo eta gero tramankullu oneri eragin... Burua atzerago jarri. Baña bakez bere bakez zagoz, kiriotsu egon barik. Ez larri ibilli. Bularrera su egistazu... A... aiztu yat

buruan sartu gura daustazula tiroa! Ondo dago, burura apunta egistazu ba eta apur bat berago... olantxe su egin...

LIBE: Baña emen ez kara alkar ilten asiko. Lorategira goazan.

IBON: Goazan: baña nik tiroa gora jaurtiko dodala oraindik dirautzut...

LIBE: Zelan! Ezta, on eztozu egingo. Zegaitik?

IBON: Zegaitik... zegaitia neure gain dago...

LIBE: Bildurtia zaralako! Ezta? Baña eztaustazu igesik egingo! Lorategira, lorategira. Enaz egongo bakean tiro bat buru aundi orretan sartu artean! Nazkagarri yatan buru orretan sartu bear dot... Orain bildur zara ezta?

IBON: Bai, bildur naz.

LIBE: Guzurra! Zegaitik eztozu tiroa jaurti gura?

IBON: Zegaitik... zegaitik... maite zaitudalako! ! !

LIBE: (*Barreka eta asarrez*) Ja, ja, ja. Maite nozula! Eta lotza barik diñostazu? (*Atera adi*) Zoaz ortik... (*Ibonek itxiten dau pistolea mai ganean eta ginbaila arturik aterantza dagi. Biak alkarrerri adi lotzen dira liparean*).

IBON: (*Libegana dator samurkiro*) Entzun egizta-zu... Oraindik asarre zagoz? Neu bere txerren bat eginik nago ba... eztakit zelan esango dautsudan... (*Sarataka asten da*) Barrabana! zer egingo dot nik ba, atsegin bazayataz? (*Esku biakaz alkiak atzemoten dauz eta karrask dagie*) Zelako alki bigunak diran oneik. Bai ba, maite zaitut, biotz samurtuta nago.

LIBE: Zoaz emetik! Gorroto bizia dautsut eta!!!

IBON: Goiko Jauna! Zelako emakumea! Olakorik eztot ikusi neure bizitza guztian. Galdua naz. Jausi naz emakume onek jarri daustan lakirioan. Astoa naz gero!

LIBE: Zoaz edo su egingo dautsut.

IBON: Jaurti egizu! Begi orrein menpean iltea lakorik! Zelako atsegina niretzako zeure eskuak jaurtiko tiroak iltea. Egiz, zoratu naz! Neure andrea gura dozu-izan? Oldoztu ta erantzun. Osterantzean banoa eta ezkara geiagotan alkar ikusiko. Erantzun arin. Jaun aberatza naz, amar milla ogerleko daukodaz errentetan, zaldi ederren jabe

naz... eiztari onena naz. Gura dozu neure emaztea izan?

LIBE: (*Larri dabil pistolea eskuan dabela*) Ez, ez, alkar iltera, lorategira!

IBON: Zoratuko naz! Nazan astokilloa!

LIBE: Alkar iltera goazan!

IBON: Bai, zoratu naz! Ikasle bat legetxe maitalari egin naz. (*Liberen eskuan oratuten dautso. Onek sarata dagi*) Maite zaitut! (*Belaunbiko*) Iñoiz maitatu ezto dan eran maite zaitut! Amabi emakume itxi dodaz eta bederatzik laga nabe, baña zeu legez bat ezto maitatu. Ona emen beingo batean gizona bigunduta, maitalari biurtuta. Belaunbiko eskua eskatuten dautsut. Au lotsagarria! Iñoiz eztautset neure buruari parkatuko zorakeri au! Bost urtean egon naz iñor maitatu barik... eta orain... Erantzun egidazu. Bai edo ez? Eztozu nai? Zer egingo dogu ba... (*Aterantza doa*).

LIBE: Itxadon egizu...

IBON: (*Atzera adi*) Zeeer?

LIBE: Ezerez. Zoaz... Edo itxadon... Ez, ez zoaz! Gorroto zaitut! Bazenki zelako asarrea

daukodan. (*Pistolea jaurtiten dau alde batera*) Zer egiten dozu emen oraindik?
Zoaz!!

IBON: Agur!

LIBE: Bai, zoaz. Entzun osterara... Ez, ez zaitut ikusi gura... asarre nago. Ezaite nigana eldu.

IBON: (*Beragana dator*) Astoa naz! Ikasle baten antzera nabil. (*Lotsa barik*) Emakume ori, maite zaitut! ze demoniño! Biar ordaindu bear dautsedaz lanen sariak txindietxeari eta asto baten antzera maitalari egiten naz! (*Gerritik oratuten dautso*).

LIBE: Olakorik ez! Eskuak geldi! Gorroto zaitut! Bai gorroto! Alkar iltera goazan!.. (*Mosu bat emoten dautso Ibonek. Onetan agertzen dira atean Iker eta etxeko beste guztiak garrote, atxur eta zigorrakaz. Libe anderea ikustean Ibonen eskuetan, lotsen dira ate aurrean*).

LIBE: (*Eurekana biurtuten da lotsaz eta barreka*) Guztiok alde egizue. Orain etzaituet bear eta... Jaun au eta ni ulertu gara.

(*Euzkadi, 31-5-29/31-5-31*)